

EGIZORALĂ

LA LIMITA TRAGICULUI

libertate de creație realizatorilor spectacolului.

Radu Gheorghe a făcut uz de această libertate în mod inconsecvent. După un schimb de replici ce pun în valoare umorul absurd al textului, în scenă mai apare un personaj, un paznic mut, care execută diverse servicii, prezență enigmatică, nemenționată nici în programul de sală. Întreaga acțiune de „dresură” se exercită asupra sălii, Rodica Mandache desfășurând o energie inepuizabilă și mari eforturi vocale pentru a-și impune voința asupra unor „fantome” care par să se afle undeva printre noi, în noi. La un moment dat sunt chemați pe scenă doi spectatori din sală, ca într-un spectacol de varietăți, dar aceștia nu prea au ce face. Efortul actriței atinge paroxismul în momentul dansului, care se petrece într-o fumigație ce acoperă întreaga scenă, cu dresoare cu tot. Eliberate, parcă, prin dispariția dresoarei tiranice, fantelele invadează sala, lojile, balcoanele, scena însăși, cuprinse de frenezia dansului, într-o ambianță orgiacă dezlănțuită. Să fie oare o imagine a revoluției, această năvală de tineri costumați fantezist, machiați puternic în tușe „fantomice”, ieșiți nu știu de unde, dansând și țopăind în ritmuri moderne și apoi dispărând încet, pentru a lăsa scena liberă, gata să primească o nouă Dresoare, aidoma celei dintâi, conform textului? Spectaculoasă, dar ambiguă rezolvare.

Ca actor, Radu Gheorghe a fost impecabil în rolul Paznicului, cu o mască imperturbabilă, rostind textul cu un calm absolut, lent și lipsit de nuanțe, subliniind tocmai prin aceasta absurdul colosal al replicilor și al situațiilor, cu efecte comice sigure. Tălpile groase ale ghetelor îi adăugau la înălțime și îl obligau să se miște în ritmul vorbirii.

Cu mijloace contrastante, consumând multă energie vocală și corporală, jucând cu mult aplomb, cu capacitatea-i recunoscută de a se identifica rolului, Rodica Mandache a creat o Dresoare agresivă și tenace, chinuită parcă de neputința de a domestici ceea ce nu poate fi domesticit – în fond, ființa umană. E o sugestie posibilă.

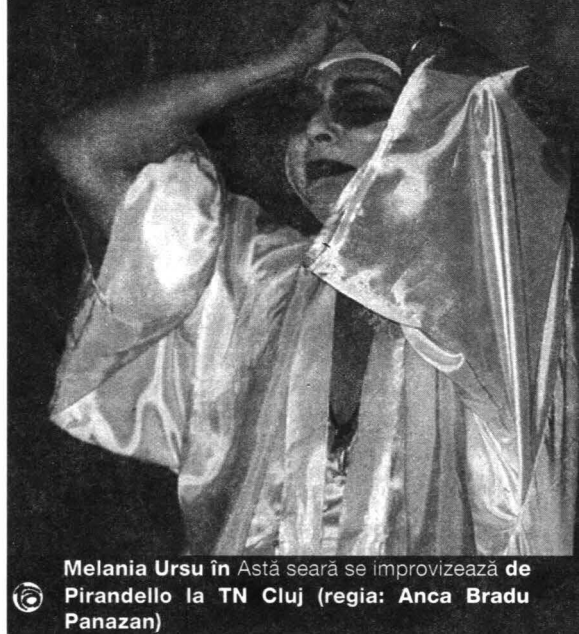
Scenografia suplă a lui Daniel Răduță s-a adaptat tuturor cerințelor.

MARGARETA BĂRBUȚĂ

Premiera spectacolului a avut loc la 30 martie. Un comentariu cu titlul „În căutarea lui Pirandello” a apărut în luna aprilie în „Rampa”. Semnatarul, Mircea Morariu, semnală inovația, care „se concentrează pe identificarea unui ceremonial, pe favorizarea planului expresiei și mai puțin a conținutului”, și speranța că viitoarele spectacole vor reliefa poate mai bine sugestiile și motivațiile jocului. Am văzut spectacolul în luna mai, la Festivalul internațional „Teatru – imagine” de la Satu Mare și, din păcate, tocmai aceste elemente definitorii pentru reprezentație nu s-au reliefat. Ceea ce a făcut-o pe o distinsă artistă, doamna Olga Tudorache, președintele juriului, să spună, la constătuirea organizată acolo, că n-ar putea relata, în câteva cuvinte, despre ce a fost vorba în spectacolul clujean... Nici noi.

În spectacolul tinerei regizoare Anca Bradu Panazan am descifrat o intenție de a-l sugera pe Pirandello printr-un joc de măști la limita tragicului. O promisiune. Debitul verbal al artiștilor care-i întruchiează pe actorii improvizației e încrâncenat, exploziv uneori, trădează o durere care nu se exprimă și o respingere a grotescului pe care-l presimt. Melania Ursu joacă autoritar, dominant, e sarcasm în evoluția ei și pregnantă. Dorin Andone și Petre Băcioiu creionează ceva, Vasilica Stamatin, Alexandra Georgia Lungu, Dana Trifan și Irina Wintze portretează colorat. (A fost și Ileana Negru la Satu Mare? Nu știu; programul nu semnală cine evoluează, de fapt, în cazul dublurilor.) Doctor Hinckfuss e în alt registru – Marius Bodochi apare ca un artist sfântos, blând, cu o perucă peste care

ASTĂ SEARĂ SE IMPROVIZEAZĂ de Luigi Pirandello. În românește de R.A. Locusteanu ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ-NAPOCA** ● Data reprezentației: 9 mai 1996 ● Direcția de scenă: Anca Bradu Panazan ● Decorul: arh. Horațiu Mihaiu ● Costumele: Vioara Bara ● Distribuția: Melania Ursu (Actrița de caracter/Doamna Ignazia), Marius Bodochi (Doctor Hinckfuss), Dorin Andone (Actorul principal/Rico Verri), Ileana Negru, Vasilica Stamatin (Actrița principală/Mommina), Viorica Mischilea (Cântăreața de cabaret), Petre Băcioiu (Bătrânul actor comic), Vasilica Stamatin, Alexandra Georgia Lungu (Dorina), Dana Trifan (Totina), Irina Wintze (Nenë), Ioan Isaiu (Nardi), Sorin Misirianțu (Sarelli), Doru Surcel (Belcredi).

Melania Ursu în Astă seară se improvizează de Pirandello la TN Cluj (regia: Anca Bradu Panazan)

anii au nins experiență și au șters orice semn de mirare, are un surâs generos și oleacă de mister. Cu rezonanțe grave se ivește din penumbră Cântăreața de cabaret și intonează arii tulburi, cu efect de moment pentru Viorica Mischilea. Iar când, în finalul spectacolului, răzbate puternic, ca un tăiș fatal, celebrul refren „Ridi, pagliaccio”, efectul e, într-adevăr, impresionant pentru povestea spectacolului și condiția subînțeleasă a actorului.

Dar... care poveste? În ciuda tonului confidențial al lui Marius Bodochi, cu accente atente pe frazare, nu înțelegem ce se improvizează de fapt. Intervențiile lui de-a lungul spectacolului, discrete și binevoitoare, par mai mult semne de contrarietate față de niște histrioni iritați și iritabili. Ce vor ei? Ce se vrea cu ei? Demonstrația autorului urmărea să ilustreze una dintre teoriile sale, foarte îndrăznețe atunci (și foarte actuale astăzi), conform căreia creația scenică nu e totuna cu opera scriitorului, care, o dată încheiată, rămâne numai o formă fixă. I se dă viață, de fiecare dată altfel, de către regizor și actori, într-o operă întrerupă după caracteristicile vremii. Demonstrația regizorului e incertă aici și jocul devine confuz. În ciuda unei declarații de intenții din caietul-program, din care reiese că Anca Bradu a sesizat un sens optim în opera lui Pirandello: „Pentru mine, Pirandello testamentează formula estetică a disperării, în care tragicul, ca lege universală a lumii, se întâlnește cu umorul, ca formă estetică a metafizicii”. S-a lăsat, însă, sedusă de jocul fanteziei, căutând expresivități vizuale în alternanța grotesc-tragic – cu contribuția promițătoare a scenografilor –, dar a pierdut logica jocului nevăzut, dramatic, care dă sens și autentifică orice demers artistic. O teatralitate în sine, care nu se exprimă.

CONSTANTIN PARASCHIVESCU